

L'Esquella de la Torratxa

Any XXI :: Número 2125

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 3 d'Octubre de 1919

A L'APLEC DE LA SARDANA

La dansa de les «uit hores»

Vapors TAYÀ

Servei bi-setmanal entre BARCELONA i GÈNOVA per vapors rapidíssims de gran luxe

VAPOR CÀPITÀ REVUELTA

SORTIDES. — De Barcelona: Els dimecres a la 1 de la tarda. — De Gènova: Els dissabtes a la 1 de la tarda

Gran confort - Servei restaurant de primer ordre - Concert en els menjars - Perruqueria - Manicura - Quartos de bany, & &

VAPOR TERESA TAYÀ

SORTIDES. — De Barcelona: Els dissabtes a les 7 de la tarda. — De Gènova: Els dimecres a les 7 de la tarda

Per a informes dirigir-se a les oficines

FILLS DE JOSEP TAYÀ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

EN MADRID: Conde Xiquena, 8

EN GÈNOVA: Carpi & Figli (Portici Vittorio Emanuele)

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

EXPOSICIO I VENDA
DE DIFERENTS

Articles per a Col·legial

Immens assortit en

Calçats per a senyora, cavaller i nen

Exposició de varis articles a preus reduïts

Important rebaixa

en articles de fi de temporada, Barrets,
Vestits, Bruses, Bosses, Ombrel·les, Cami-
seria, Gèneres de punt, Vanos

Mobles de totes menes

Articles per a regals, viatge, sport, Boas
ploma, guants, perfumeria, juguets, etc.

CALÇATS A PREUS DE FABRICA
MODELS DE GRAN NOVETAT
MODELS PRÀCTICS PER A PEUS DELICATS

**CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA**

**LA FRANCO ESPAÑOLA
, ESCUDILLERS, 25
BARCELONA**

VENDES AL ENGROS I AL DETALL

BAZAR

— DE LA —

UNION

Útils per a escriptori
Tintes bones qualitats

Carrer Unió, 3
BARCELONA

SOLER Y TORRÀ GERMANS, Banquers

Negociem els cupons venciment 1 d'octubre - Com-
pra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de
moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsucès, n.º 1

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona: ..
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

La tornaboda de la Raquel

UAN un artista contrau matrimoni se pot dir que assisteix a la boda tota la ciutat. Devegades, la mateixa ciutat fa o intenta el matrimoni de l'artista. Així París, intentà les núpcies d'En Maillol i de la Mistinguett, al·legant que si ell era una mica femení i ella una mica masculina, l'aproximació esdevenia

lògica. I és que els artistes són, dels homes públics, els més públics. No tenen vida privada, no tenen secrets, ni arcova recollida, i la seva vida la va fent els admiradors i la multitud badoca. El Gallo i la Pastora, segueixen segurament separats per a complaure al seu públic que se sentiria defraudat sabent que ella ja no tenia una «pena, pena» i ell començava a assenyar-se.

La boda de la Raquel ha estat una excepció. Barcelona que la feu i la glorificà, i que se l'estima, no va assistir a la seva boda, ara fa un mes. Però Barcelona ara celebra la tornaboda, agafant per pretext l'estrena de la pel·lícula de l'«Amichatis»—el nostre «Amichatis»—*Los arlequines de seda y oro*. Llàstima gran, que l'«Amichatis» no hagi imaginat un episodi nupcial, on aparegués la Meller amb trajo de núvia. Aleshores tot Barcelona se commouria i sentiria aquella malinconia dels pares quan se senten abandonats per la filla casada.

Però, per què s'haurà mostrat Barcelona indiferent davant de la boda de la Raquel Meller? Ella era més nostre que de Madrid; ella era per a nosaltres la Raquel, com l'hauriem nomenat la Pepeta o la Merceneta, si s'en digués, i per als madrilenys la Meller; ella era a Madrid la cançó sentimental, però no pas la cançó espanyola representada per la Pastora Imperio, i a Barcelona la cançó nostra, que recollia, primer, el carrer d'Aribau i després tots els carrers on hi haguessin minyones líriques i modistes romàntiques. I no obstant Madrid ha celebrat el seu casori i Barcelona no.

Bé és veritat que l'home que l'ha fet seva no és pas nostre. En Gómez Carrillo és com si En D'Artagnan escrivís cròniques i és, ademés, un D'Artagnan que ha tingut mil dones i cent desafios. Per als nostres burgesos serà un cap de trons, i per als nostres escriptors una mena de ballarina literària. Però jo crec que en En Gómez Carrillo, que s'ha mirat en tots els ulls i que ha escoltat totes les dolces veus, hi havia una predestinació de matrimoni amb la Raquel. Eren els d'aquesta els nostres ulls més meravellous i la seva veu la nostra veu de seda i, naturalment, mosqueter, sentimental i voluptuós, En Gómez Carrillo s'apoderà d'aquests ulls i d'aquesta veu que no han sabut retenir els rics perquè no els hi fan somniar més que les cotitzacions, i els poetes perquè no s'estimen més que la dona de sa casa, i si és possible de casa amb diners.

I així torna a complir-se la inquietud de *La Ben Plantada*. La Teresa no's va casar; tenia un promès, però ignorem si el promès arribà a espós, i si en les vicissituds—encara que ella no en tenia de vicissituds—dels anys, va aconseguir fer-se amb ella aquell diputat demòcrata de Galícia o un altre per l'estil. Les nostres pubilles riques comencen a casar-se amb gent estranya i pintoresca; les nostres cantatrius amb escriptors corremón. A Barcelona sembla succeir lo que en els pobles, on les noies boniques, les animadores, se les emporten els forasters transitoris i decidits.

Cada vegada que es representin *Los arlequines*—la nostra actualitat, més que els civils—la boda de la Raquel serà comentada, discutida i planyívola. Totes les noies de l'esquerra de l'Aixamplis, tots els varons de les cases de dispesa, tots els petits poetes que li dedicaven sospirs lírics, tindran la impressió de que la pel·lícula és un comiat, de que la Raquel, per darrera volta, és la Raquel. El foraster gentil se l'ha emportada. I ara cantarà a París, serà internacional, es maquillarà, li faran versos en llengües estranyes i algun retrat en pintura cubista.

PARADOX

EL GAT DE MAR I LA TROMBA MARINA

—Ciclons a mi?... Això ho acabo jo en vintiquatre hores
i amb vintiquatre mil armats.

MUNICIPALESCA

La "Pubilla" generosa

En la ratxada de despropòsits a que els regidors se troben abocats, se veuen coses que semblen a posta per a fer més patent el descrèdit del actual Ajuntament, un dels més dolents que Barcelona hagi patit des de fa una colla d'anys.

A l'hora mateixa en que simula el Consistori preocupar-se de la situació difícil en que se troba l'Erari, quan més es parla de restriccions en els gastos, de economia en tots els ordres, s'aproven dictamins del tenor del que passem a senyalar, presentat en la darrera sessió.

El patrocina la Comissió de Règim Interior—dita abans de Governació—En virtut del mateix es posen a la disposició del director de la Banda Municipal, 18,000 pessetes per a passar a l'extranger a estudiar (?) les condicions del instrumental de les bandes d'algunes capitals

d'Europa i comprar els instruments que estimi convenients per a el professorat a les seves ordres.

Així inverteixen els cabals de la ciutat els nostres desfogats administradors, entre els que no hi ha diferenciació de cap mena a l'hora de fer tiretes de la pell de la malhaurada «Pubilla»

Ignorem, la capacitat del director de la Banda quan se tracti de adquirir un instrument que pot desconèixer pràcticament, per alts i inmarcesibles que siguin els mèrits de director. El nostre enteniment de profà, ens diu que hauria d'ésser cada músic de per si el que adquirís l'instrument en qual domini s'ha especialitzat. I que per a comprar un clarinet, un oboe, un fagot, un corneti, etcètera, no hi ha necessitat de donar la volta a Europa.

Mirat des del punt de vista de la serietat, es el dictàmen que ens ocupa, de lo més carrincló que s'hagi vist. En l'aspecte administratiu, suposa tot un acte delictuós. Per qualsevol cantó que se l'examini, diu quines son les mires de la pandilla arrapada a la caixa municipal.

El Diluvio que mena a cap una sanitosa campanya en defensa dels interessos de la Ciutat, contra els depiladors dels bens municipals, afirmava fa pocs dies no haver-hi a Cà la Ciutat assumpte ni xic ni gros, en el que no hi duguin els regidors un tant per cent, si com es natural, es tracta de pessetes. Afegim que el que menys dels al·ludits senyors, es fa amb el silenci, complis de les immoralitats dels demés.

Lo curiós i lo instructiu al ensem, seria arribar a averiguar la part que de les 18,000 pessetes que ens ocupen arribarà a les mans d'En Lamote de Grignon, al qui desitgem un feliç viatge.

Oh, generositat inestroncable de la «Pubilla»!

JUST

A CAU... D'ORELLA

Heretgies

El nostre Alomar aprofitant la mobilitat parlamentària visita les Espanyes—com diem els catalanistes. Visita el Nord i se troba amb En Rusiñol. Visita València i topa amb En «Picarol». Igual que la «Lliga», L'ESQUELLA anava per tots els antics regnes i principats. L'ESQUELLA gran...

En «Picarol», gran antiquari, com gran caricaturista, proposà a l'Alomar visitar les relíquies. L'Alomar se resistia, però En «Picarol» ponderava el relicari famós de la catedral de València.

Hi anaren. Les relíquies apareixeren extravagants i inacabables. Allí set espines de la corona, un clau de la creu, la capa de Sant Vicens, més ossos, la copa del Sant sopar, la copa del rei Joan II d'Aragó i de Castella...

—No, això, això ja no és qüestió de fe sinó d'història —respongué l'Alomar— perquè a un mateix temps hi hagué un Don Joan II a Castella i un altre a l'Aragó.

El sagristà continuà mostrant el tressor i a l'arribar a un os sagrat digué:

—Ara hauran d'agenollar-se.

—Dispensi—reposà l'Alomar—però nosaltres no som d'aquesta religió i no ens agenollarem.

Conflicte. El sagristà s'esverà:

—Al menys, facin una reverència.

—No, no senyor, ni una reverència.

El sagristà reflexionà. Portava mitja hora d'ensenyança i si s'ennutjaven seria feina perduda. S'inclinà davant de aquell heretge inflexible:

—Bueno. Ja m'agenollaré jo.

I continuà mostrant més teles, més ossos, més espines més pedres, més copes, fins que a l'últim va apareixer una mena de fetó, un esquelet de criatura. L'Alomar afermant-se els lentes cridà:

—I això? Què és això?

El sagristà deixà caure, orgullosament, la resposta:

—Aquest és un dels que va matar el rei Heròdes!

Catoniana

Reunió de radicals per a estudiar la qüestió dels queviures i posar-nos remei. S'inicien els discursos llargs, pomposos i estèrils. Un dels regidors, vell amic nostre, comença a rondinar:

—Senyors, jo estic conforme amb tot. El poble no menja o menja poc i car, i és precis tallar aquesta carestia. Però que aquesta campanya no serveixi per a lo de l'altre vegada...

—¿Què voleu dir?

Aleshores, concretà tot el pensament en una frase:

—Allò fou intolerable, i creieu que jo no sóc cap Cató d'Ulica.

La santa insistència

L'esperit combatint la fe dels nostres obrers, pot enumerar-se en aquesta anècdota:

Jugaven a pilota un sindicalista detingut i un empresonat per delictes. Era un dels dies de l'indult, i a mig partit fou cridat el sindicalista per a ésser posat en llibertat. Abans d'anar-se'n el sindicalista digué al seu company que es quedava.

—Ni heu guanyat vos ni he guanyat jo. Dintre de poc continuarem el partit.

Aquest número ha sigut revisat
per la censura governativa

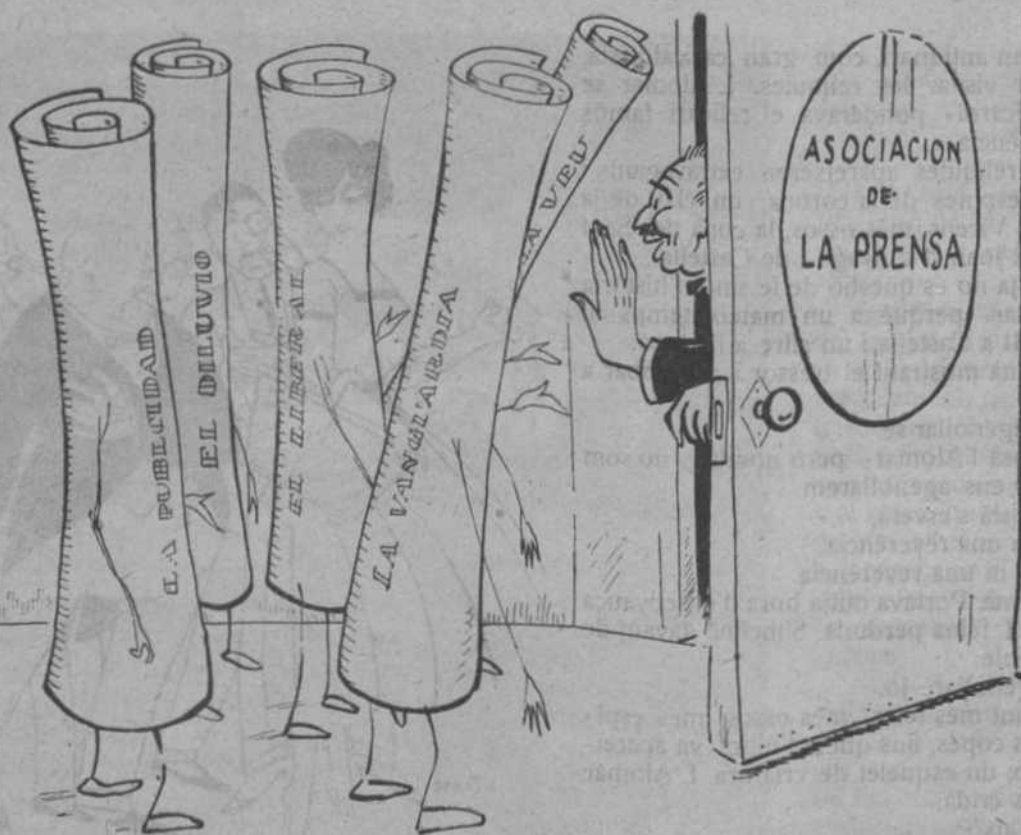

—Demani'm diners, la mà del noi, lo que vulgui,
però pensi amb mi en les pròximes eleccions.

DESPRÉS DE LA REVISTA

—Ya lu ves, Rodríguez; no semos ualde.

EL PLET DELS DIARIS

—Desitjariem que ens ajudessin a protestar de la censura governativa.
—Caram!... No siguin imprudents!... Precisament ara estem dinant amb el governador!...

El burret de l'home gras

S'hi bèstia desesperada hi ha en el món es el burret amic nostre, de un home gras que coneixem. L'home gras fa de pagès, mentim, l'home gras fa fer de pagès als seus fills i filles, gendres i nores. Ell va a vendre les verdures del temps. Omple a diari el carro de tomàquets o cols, de bròquil o mongetes tendres; quan ja es curull hi enganxa el burret li dona una patcada a l'anca, i amb tota calma puja ell. S'asseu aixerrancat amb un peu a cada vara, l'espatlla apoiada en la muntanya vegetal dels comestibles, estirà les riendes i diu:

—Avall, Perico!

I corren tots dos, burret magre i home gras primer, camí enllà, després per riera i al final per carretera a cercar el mercat on esperen les compradores de col·iflors, auberginies i escarxofes.

Durant els primers dies, el burret se feia la il·lusió de dir-se.

—Bueno! Carregats al baixar i de buit a la tornada. Anirem bé.

Pobre Perico!

Ja t'afaitaran demà, si algú vol afeitar burros.

L'home gras arriba a lloc, ven lo que per vendre porta i després te posa el morralet.

Ell, butxi, entra en la taverna i menja i beu.

Tu burriquet per converses saps lo que menja l'home gras:

Mongetes amb el tall de bacallà.

Costelles amb més mongetes.

Curadella.

Perdiu de bè.

Cap i pota.

Peus de tocino o potetes de badella o moltó.

Sang i fetge i ceba de porc.

Res que se menja l'església de Sant Agustí i se beu les catarates del Niàgara.

I tu pobre burret, traginador de verdures tens de tornar carregat amb un forn incinerador de viandes car-nívores.

Ara ja no't diu ni arril se tira pets, l'home gras.

Quan passen per l'abeurador, t'atura i diu:

Beu, Perico!

I tu, pobre ase, beus.

I així, amb la panxa plena d'aliments forts ell i d'aigua tu, tornes a la masia.

Ell dorm la sesta i a tu pobre burriquet te fan voltar la sinia.

Què hi farem, bony! Es el destí.

INTERVIU (?)

amb donya Elena Jordi

ENTRO al «Español», i com que és quasi a les fosques, sento una veu que'm diu:

—Ei, Daixonces! La dallonces de l'escenari és quatre daixonces a la dreta.

—Gràcies, Franquesa.

—De res.

—Que podria parlar amb donya Elena?

—Està molt enfeïnada en el seu despatx, però per vos deixarà tota la dallonces.

Entrem al despatx de la genial actriu, la reina del vodevill, com se titula ella mateixa en els anuncis teatrals dels diaris. En Franquesa ens deixa sols i començo la meua tasca.

La Jordi seu darrera d'una taula de ministre repassant factures, que quasi podria assegurar són de camises i altres eines del seu treball. El despatx de la Jordi està a l'altura del d'En Cambó: taula, cadires, caixa de cabals, plena o buida (això no ho sé) i *chaisse-longue*. A la paret, dues estampes, que semblen de la *Vie Parisienne*. Tot de bon gust i de pocs quartos.

—Caram, quant temps sense veure'll! Creia que haviem renyit. Tots em deixen! — va dir molt amable donya Elena.

—Això mai; vostè sap que se l'estima.

—Gràcies.

—Vinc per a fer-li una lleugera interviu; vinc perquè m'expliqui els seus plans en la present temporada.

—Molt bé; escolti i escrigui.

—Digui.

—Posi que la present temporada serà per a mi la que em consagrarà com a única i primeríssima actriu de la comèdia, l'alta comèdia i la tragèdia catalana. El meu treball eclipsarà a totes les Xirgus i a totes les Viles i demés minencias del *traïato* de la terra. Avui per avui desterro la camisa i entro de ple a l'art. En el meu *traïato* es posarà des de *La corta de Napoleón*, *Zazá*, *El Rei*, fins *La Dama de las Camelias* i *Don Juan Tenorio*, en castellà, que jo faré la Inés; penso reprissar la tragèdia *Salomé*, que és una de les meves grans creacions. Tinc ofertes obres d'En

Benavente, d'En Peras Galdós i els *hermanos* Quinteros, totes fetes i escrites expressament per a mi.

—Té moltes estrenes?

—Moltes, i sense intervenció d'En Viñaró.

—Que estan renyits amb En Villeneuve?

—No, però aquesta temporada els tinc directes de París.

—Quins pintors escenògrafs té?

—Per ara cap; més endavant pintaran alguna decoració En Valbuena y Girbal.

—Bon pensament, En Bulbena i Girbal pinten bé. Està contenta de la seva companyia?...

—Ja ho crec, la tinc de primera i de poc preu; no crec amb actors de quinze duros. Els meus cobren menos, homes i dones, i vesteixen tant de sobre com de sota a la última moda; tots fan olor de bugada.

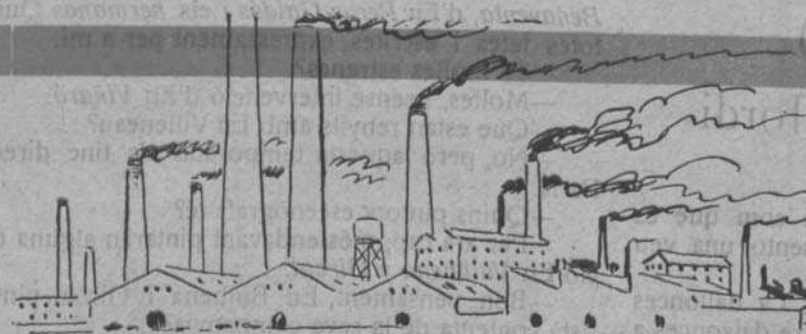
—I del sindicat teatral, què me'n diu?

—Permeti que'm calli la meua opinió; això em costarà més d'un disgust. Jo que tinc un gènit pitjor que el

LA REINA DEL VODEVILL

—Ja l'anyoraven, oi?... Doncs aquí la tenen. Des d'avui, cada nit al «Español».

Tothom treballa... Totes les xameieies fumen!

Les fonts ragen vi i alguarent...

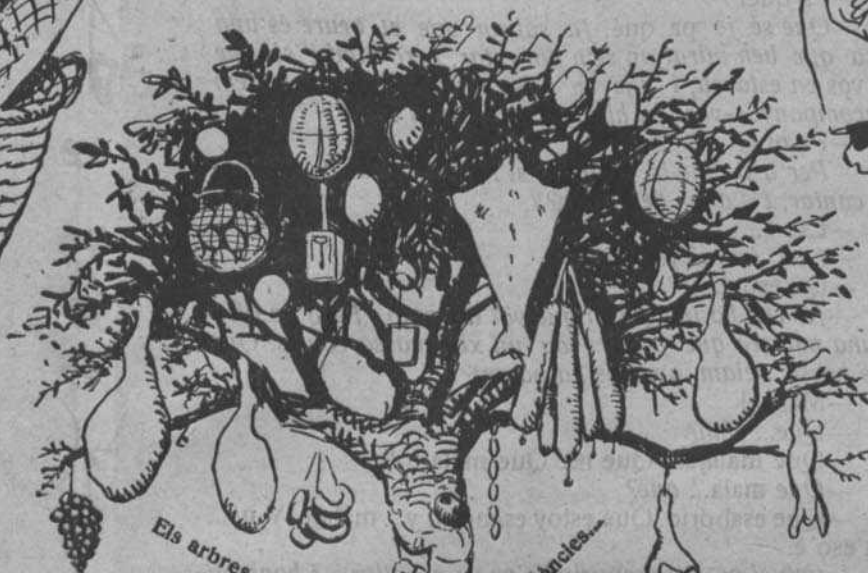
El pa va, més que
barato, regalat...

Lliguem els gossos amb llongonisses...

Plouen duros i bitllets de banc...

Els arbres donen
subsistències...

Les epidèmies desapareixen...

El burgès i l'obrer s'abracen fraternalment...

L'autonomia és peix al cove...

Fins la policia ha après de modos...

I tot gràcies a aqueix senyor que vostès saben
i nosaltres volem dir.

Kaiser!... Estic segura que el dia que En Juanito s'enfadi perquè li trepitgin l'ull de poll o perdi les ulleres... la temporada s'haurà acabat.

—I de les competències, què?

—No em faci riure; els faré tancar. El dia que jo debuti, els meus competidors moriran com uns pollets; el meu art farà que el teatre de l'acera d'enfrente vagi cap a la posta. Ja li he dit, els faré tancar.

—Molt bé. Permeti'm que'm retiri i li dongui les gràcies per la seva amabilitat... desitjant es compleixin els seus projectes.

—Meno, i espero que vindrà sovintet... Ah! No es descuidi de posar-ho tal com li he dit.

—Perdi cuidado.

Surto depressa, i amb la foscor topo amb un bastidor i sento la veu que'm diu:

—Per aquí, Daixonces; la dallonces de sortida és sis passos a la dreta.

—Gràcies, Franquesa; fins a una altra.

RISTOL

SILUETES

No sé si, llegidor, t'has trobat alguna volta amb un cordobès neurastènic.

No et desitjarem pas que t'hi trobis, perquè no és una cosa divertida, encara que si una cosa curiosa.

Nosaltres n'havem retrobat un que procurarem, aquí, descriure-te'l, tal com era ahir, tal com és avui i tal com serà d'aquí poca estona, si Déu Nostre Senyor no ho arregla. Aquest cordobès, ara fa dos anys, era un home ditxaratxero, era d'aquests andalusos que sempre en tenen una per a dir; trobava imatges comparatives per tot lo que el voltava; enraonava seguit i amb gràcia, i tenia en la conversa aquest bé de Déu d'imaginació que tenen, en general, els que, per sort, han nascut al país de Maria Santíssima.

Darrera de dos anys de no haver-lo vist, vé que el trobem l'altre jorn i ja amb els posats comprenem que no és el mateix que havíem deixat an aquells dies. Els ulls se li havien apagat, s'havia deixat créixer el bigoti, no duia paveró cordobès ni pantalons d'aquells que s'aixamplen així que troben els genolls, i sobre tot es pot dir que havia perdut el parlar.

Un cordobès que no parla, i que ha parlat i fins n'ha abusat, ja és cosa digna d'atenció. Li preguntem què li passa i ens respón:

—Etoi neuraténico.

—Que com dieu que esteu?

—Neuraténico.

—Però, què teniu?

—Ná.

—Com dieu?

—Que ná.

—I ná... què vol dir?

—Pues... que ná.

Li preguntem què li fa mal, on sent dolors, per què està trist, si ha tingut alguna desgràcia, si s'ha casat, si se li ha mort algú, i no el podem treure del ná.

Veient que per la conversa no hi ha ná que el pugui distreure, com s'acostuma en els cassos que's vol refer un andaluç castic, diem que portin manzanilla, i n'aboquem un parell de chatos.

Al veure els chatos, ell que sí, en lloc de beure-se'ls com abans, se'n mulla els llavis... i escup.

—Que ja no vos agrada?—li diem.

—Pa qué?—ens diu.

—Pues... per això... per a beure. Jo recordo que ara fa dos anys lo mateix buidaveu una ampolla, que dugues, que mitja dotzena.

—Pa qué?

—Què sé jo pa qué. Ja sabem que el beure és una cosa que ben mirat un se'n pot estar, però també sé que no vos en estaveu, i fins en feieu tanta feina que teníem d'acompanyar-vos. Ja hi aneu sol, ara, a casa?

—Pa qué?

—Per a trobar-hi. Vui dir si heu deixat de beure, i de cantar, i d'anar de juerga?

—Eso é...

—I eso é, què vol dir?

—Qu'eso é.

—Ja ens ho imaginem que vol dir això. Però ho dieu d'una manera que potser sou un xic massa concís. Que vos passa, veïam, que vos ha passat?

—Malaje!

—Que... com?

—Que malaje... Que ná. Que mala follia!

—Que mala... què?

—Que esaborio. Que estoy esaborio y... malaje. Y ná... qu'eso é.

I amb el ná i el esaborio se'ns va encallar... i bona nit tingui.

El malaje i la neurastènia havien fet tanta feina, que's va quedar com un drap mullat, com una bandera esfila-

COM ENS MANEN A BARCELONA

Amb els peus

garçada, com un peix en eixut, com un bagul. Vareig comprendre que an aquell home se li havia acabat la corda, perquè un cordobès que ja no parla, ja no és un home: es una ombra. Havia arribat a parlar tant en els seus bons temps de conversa, que s'havia quedat en sec de mots. Era una font que ja no rajava, i lo que ell en deia neurastenia era l'eixut de la seva ànima: se li havia buidat el dipòsit.

A tot això vingué un altre andaluc que estava en plenes facultats, a més d'ésser un bon tocador.

Vaig pregar-li, com darrer recurs, per a despertar el cordobès, que anés a cercar la guitarra, i si la guitarra no el refeia, ja li podíem obrir una llosa a la Mesquita de Còrdoba.

Vingué la guitarra, i ell ná. Va tocar, va cantar, va gemegar, va llençar uns ais d'entendiment que felen tremolar fins als chatos, i el nostre cordobès que ná. Va remoure tots els morts del cementiri... i ell... ná. Va sortir la reixa, els clavells, la madrecita, los churumbeles, la Verge de les Angustias, les ermites i el Sacro Monte... i el nostre neuraténico... ná. Com més sentiment, més ná. I com més crits l'un, més callat l'altre.

Per fi, d'allà el fons de tot de lo més amagat de les entranyes va dir un olé, el seu olé, però fou un olé tan poc olé, tan esbravat, tan prim i tan magre, que vàrem veure que era l'últim.

Així com n'hi ha que fan el badall de la mort, ell va fer l'olé, i degué anar a casa a morir-se, perquè no l'havem tornat a veure.

Oh, trastorns de la neurastenia!

XARAU

ROMEA

Definitivament demà obre les portes aquest teatre a la temporada catalana.

Hi ha certa expectació per a conèixer aquesta obra d'En Josep Maria Segarra, *Dijous Sant*, que ens han dit que és forta i atrevida com tot el que fins ara ens ha vingut donant el vigorós poeta. Amb aquest drama debutarà, de galan, el senyor Soler, un excel·lent recitador de versos. Quan el gall hagi sortit del forn i li haguem ventat la primera dentallada podrem dir-los si està tendre, ben cuit i bé de sal.

Per fi de festa, anirà una celebrada comèdia d'En Pompeu Crehuet, *Comèdia d'amor*, que servirà per a lluíment de les senyores. Diumenge *L'Intellectual* i *La Baldirona*, en desagravi d'En Rusiñol i d'En Guimerà.

Nota bene.—Un amable llegidor ens escriu fent-nos observar que la setmana passada, al donar compte de les sensibles baixes que ha sofert enguany la companyia ens descuidàrem de nomenar el «veterano» senyor Parera. Fou oblid involuntari; efectivament el senyor Parera constava en les llistes de la temporada anterior.

Altres notes.—Se'ns diu que ha entrat a formar part de la companyia l'excel·lent actor genèric Alexandre Nolla. Ens en alegrem.

TIVOLI

Per al dia 9 està anunciada la inauguració amb una notabilíssima companyia d'òpera formada per artistes francesos.

Actualment s'assaiquen amb tota activitat les obres *Màrouf* i *Parsifal*. En l'estupenda creació wagneriana hi pendran part, ademés dels chors del «Tivoli», el celebrat orfeó *Schola-Cantorum*.

Han arribat ja a Barcelona els famosos directors d'orquestra Georis i Leblanc, encarregats de posar les òperes *Thaïs*, *Hamlet*, *Màrouf*, i *Pelléas et Melisande*.

Res, que els aficionats a la música seriosa, i molt particularment els que formen en la nombrosa colònia francesa, estan d'enhorabona.

ELDORADO

Havem tingut ocasió d'aplaudir la nova cupletista Maria Lopetegui. Nova, en el gènere infim, perquè ja ens era ventatjosament coneguda en obres de sarçuela i opereta.

Ara se'ns presenta completament sola, en una altre marc, en el difícilíssim art del cuplet; i les impressions que d'ella n'havem tret poden condensar-se en aquesta lletania:

La Lopetegui és maca, i això és una gran condició.

La Lopetegui és jove, i té molt camp per a córrer.

La Lopetegui té una veueta agradable.

La Lopetegui, vesteix elegant i amb gust.

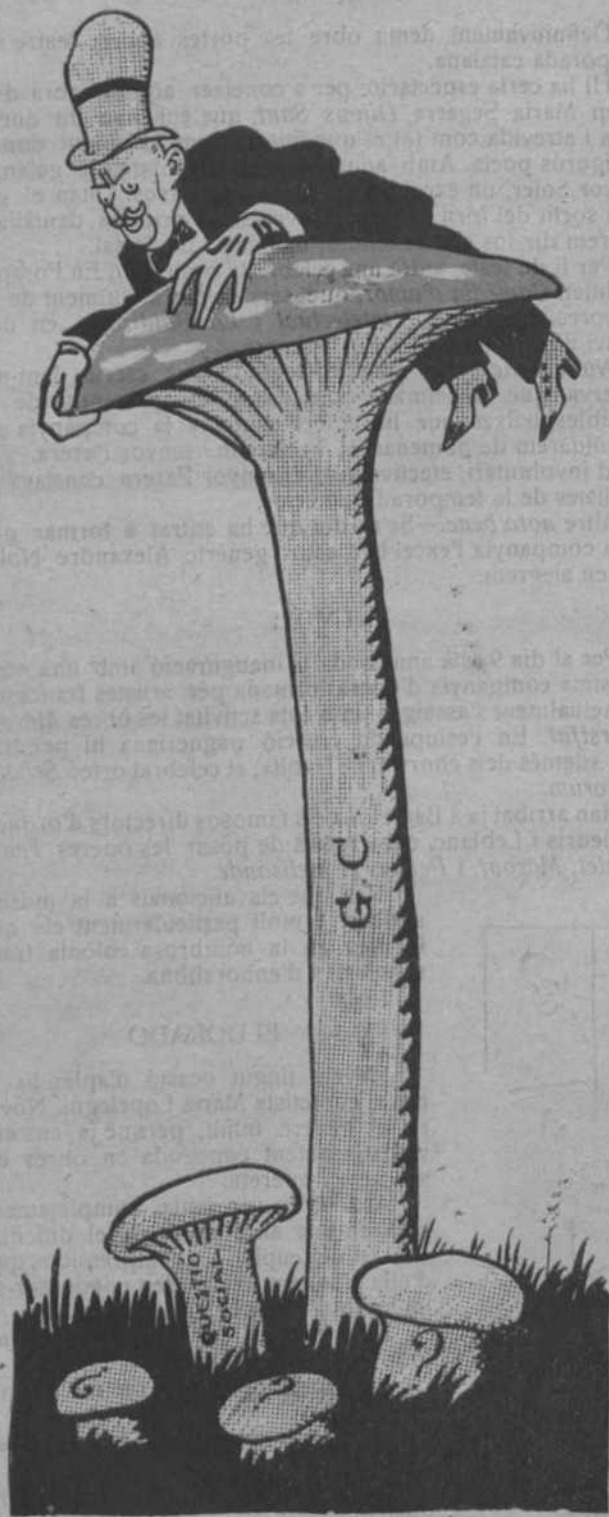
La Lopetegui, un dia trobarà una cançó que li donarà fama.

I lo demés ja anirà venint.

COM ENS MANEN A MADRID

Amb el ventrell

—Hi podrà haver bolets, però per ara aquest és el més alt i gros.

El primer dia la xicota estava bastant esverada, i degut a la natural emoció no lluí prou el seu art.

Però ja veuran com, si ara com ara no ha arribat a entusiasmar, no trigarà a fer-se un gran nombre d'admiradors.

NOVEDADES

En aquesta casa continuen representant amb èxit l'opereta *Los saltimbanquis*, èxit degut en bona part a la execució i a la presentació.

També s'han donat darrerament *La danzarina de Cracovia*, *El señor Pandolfo* i *Frvolina*.

Tot això en espera d'una estrena que es prepara... i de la qual no's poden encara avançar més que il·lusions.

ESPAÑOL

Aquesta nit, com anunciarem en l'altre número, tindrà lloc l'inauguració de la temporada catalana de comèdia i vodevill.

Aconteixement i gros serà per als aficionats al gènere alegre la reaparició de la Elena Jordi, la reina, i amb una obra de fama mundial com és *La dame de chez Maxim*.

BOSQUE

En Caballé i En Banquells, i les senyoretes Panach i Bañuls s'han fet aplaudir de valent en la interpretació de *Maruxa*, *Los Calabreses* i «otras varias».

En Caballé, sobre tot, és ovacionant a cada representació, i s'ho mereix, perquè ademés de disposar de veu agradable i voluminosa, té escola i canta amb afinació i bon gust.

Afegeixin a això que les obres són molt ben presentades, i estarà fet l'elogi dels artistes i... perquè no dir-ho?... de l'Empresa.

GOYA

Segueixen portant gent les atraient pel·lícules i les ben triades atraccions de varietés.

Ah!... I, aviat, debut de la companyia Vilches amb un extens repertori d'obres entre les quals s'hi compten algunes importants estrenes.

Ja tindrem ocasió de parlar-ne més llargament.

ESCOLA D'ART DRAMATIC

Demà passat diumenge, en *Eldorado*, tindrà lloc la sessió inaugural del curs 1919-20 de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic que dirigeix l'Adrià Gual.

L'acte consistirà en una conferència de D. Lluís Nicolau d'Oliver sota el tema: «Del diàleg en la poesia catalana medieval».

La conferència anirà acompanyada de presentacions escèniques en les que alguns alumnes de l'Escola recitaran poesies de l'època amb trajos també de l'època.

La part musical serà dirigida pel mestre Carbonell i hi pendrà part el tenor don Emili Vendrell.

L'entrada serà pública, quedant reservades per a les invincions totes les llotges i les tres primeres files de butaques.

ELS DEPORTS

Dies darrers els nostres cronistes deportius, al dir de la premsa, es reuniren en fastuós banquet. Ens semblen molt bé aquestes expansions bucòliques més això inopinadament, ens ha portat a recordar lo que és la nostra premsa deportiva, la seva pobresa i sobre tot la seva infantilesa. Parlem en sentit general.

Llegiu una ressenyar d'un partit qualsevol, per exemple, i allò us donarà una impressió exacta de lo que és entre nos-

altres la part informativa; rarament hi mancaran els tradicionals calificatius de «fieras», «leones» i tota la col·lecció zoològica d'exemplars valents...

Naturalment, no és d'estranya que després els jugadors facin «bestieses» pròpies del nivell en que solen veure's posats en lletres de moillo.

No hi ha que parlar de la fogositat i «lirisme» que emplen particularment els corresponents forans en les seves resenyas; copiarem textual un trocet «inèdit» d'una crònica rebuda:

«De buen principio ellos (referint-se al club contrari) en vista de que no podían hacer ningún tanto, empezaron a demostrar su brutez y poco antes de terminar, un delantero feroz dió un rodillazo al portero, en la parte más delicada del hombre haciéndole caer en el suelo sin sentido; entonces los d'aquí quisieron linchar al delantero, invadieron el campo maltratando al delantero, el cual no tuvo más remedio que ir a ampararse con la G. C...»

Salvant i passant per alt les salvatjades que explica aquest bon senyor, i deixant també de banda la perfecció de l'estil i llenguatge, queda la fidelitat amb que intenta reproduir els fets; se dirà que els nostres rotatius ho fan millor i amb més il·lustració; és evident, com ho és també que aquestes genuïnes correspondències que llegim continuament en les columnes dels nostres misers periòdics deportius són inculcades per la manera de comptar que tenen els cronistes de la capital.

Després de tot, això no són més que quelques reflexions que se'ns acudeixen i no pretenen pas indisposar la digestió als bons senyors de la nostra premsa deportiva; al contrari que puguin dinar tan opíparament forces anys.

Per demés, la setmana aquesta, ha estat mancada de tot interès; els barcelonins ja ho feren una miqueta millor, no gaire, amb l'Avenç. Al camp d'enfront un avorriment; tornaren a jugar els que pocs dies abans no s'havien entès respecte al penal. En canvi a Sabadell, els rojos foren batuts. Tot això fa augmentar l'interès pel començ del Campionat.

Demà passat festa grossa. Homenatge i comiat de Brú i Reguera jugant els primers del Barcelona i Espanya. No hi mancarem pas.

STOP

ESQUELLOTS

Està de broma, el governador de Canàries.

Imaginín-se que ha tingut la pensada de telegrafiar a Barcelona que li enviem farina per a fer pa.

Farina em dius!

La farineta de la ning-ning!... qui la troba?... Jo la tinc!...

Senyor governador de Canàries: faci tres salts i busqui-la bé. I quan l'hagi trobada ens la quedarem nosaltres, que prou la necessitem.

No s'hàn fixat en els cartells de temporada d'òpera publicats per l'Empresa del «Tívoli»?

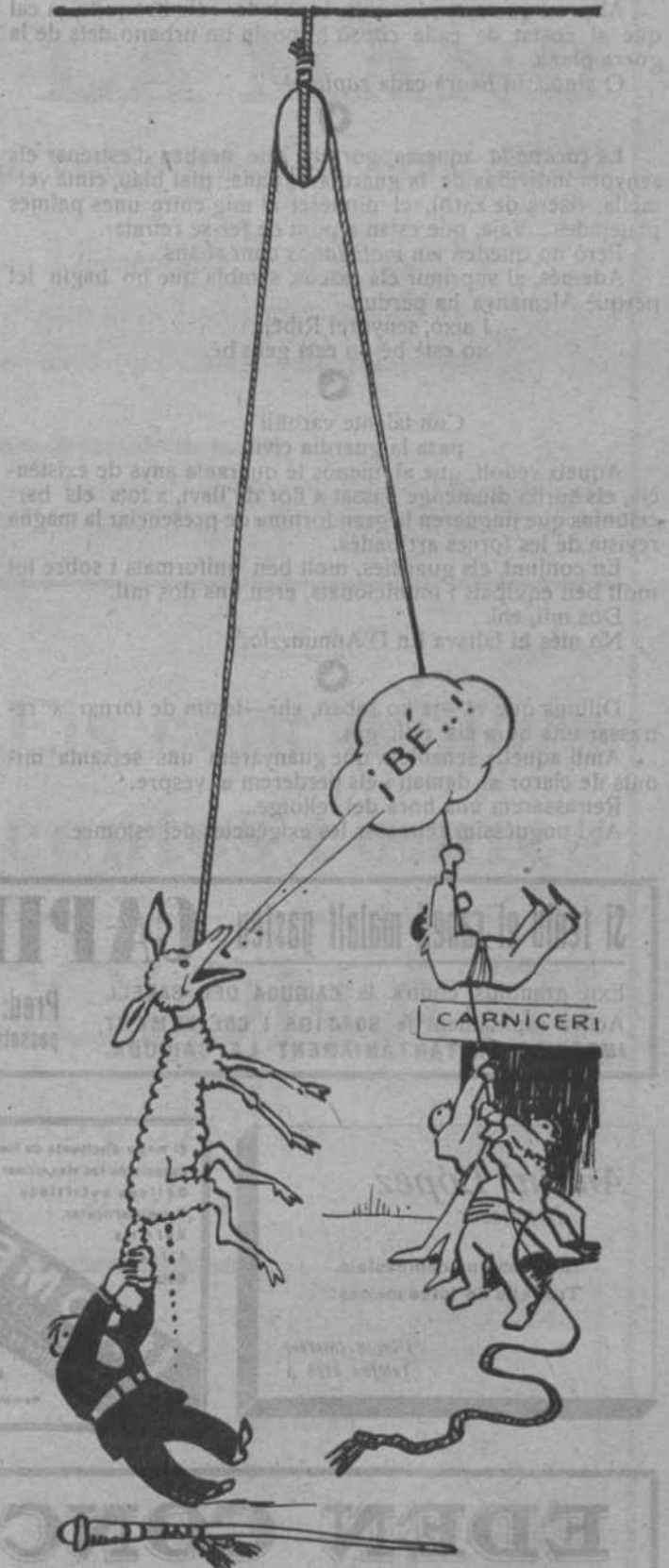
Passin-t'hi els ulls i veuran que és cosa de gust: seriosos, elegants, impecablement tipografiats...

Uns cartells molt propis i molt de bona llei que fan honor als tallers de la «Casa Henrich».

Segons acord dels sastres, els trajos per a la nova temporada sofriran un trenta per cent d'augment.

No'ns queda altre remei que imitar al nostre papà Adam, i ensajar la fulla de parra.

Ei!... Sempre i quan els acaparadors no les tinguin ja amagatzemades; que tot podria ésser.

EL CONFLICTE DE LA SETMANA

La puja de la carn de xai.

Se projecta una Exposició de Horticultura.

Aconsellem a la Junta organitzadora que tanquin ben bé en hermètiques vitrines totes les verdures comestibles que tinguin intenció d'exposar.

Al preu que estan les cols, les bledes i els bròquils, ja cal que al costat de cada *capsa* hi posin un urbano dels de la gorra plana.

O sinó... hi haurà cada *raptum!*

Es *cachonda* aqueixa gorreta que acaben d'estrenar els senyors individus de la guàrdia urbana: plat blau, cinta vermella, visera de xarol, el numeret al mig entre unes palmes platejades... Vaja, que estan a punt de fer-se retratar.

Però no queden tan *malicianos* com abans.

Ademés, al suprimir els cascots, sembla que ho hagin fet perquè Alemanya ha perdut.

I això, senyoret Ribé,
no està bé—no està gens bé.

Con talante varonil
pasa la guardia civil.

Aqueix redolí, que al menys té quaranta anys de existència, els surtia diumenge passat a flor de llavi, a tots els barcelonins que tingueren la gran fortuna de presenciar la magna revista de les forces arribades.

En conjunt, els guardies, molt ben uniformats i sobre tot molt ben equipats i municionats, eren uns dos mil.

Dos mil, ehl...

No més hi faltava En D'Annunzio.

Dilluns que vé—ja ho saben, eh?—tenim de tornar a retrassar una hora els rellotges.

Amb aquella senzillesa que guanyarem uns seixanta minuts de claror al dematí i els perderem al vespre.

Retrassarem una hora del rellotge...

Així poguéssim retrassar les exigències del estómac.

A un industrial del carrer de Sant Pau que venia aliments adulterats, l'Alcaldia li ha imposat cinc duros de multa.

Cinc duros?...

Aquest *mano* els pagarà... i demà tornem-hi!

Cinc duros?... Cinc anys de presiril...

Definitivament el dia 5, o sia el pròxim diumenge, millor dit, demà passat tindrà lloc a Les Planes de Vallvidrera el famós *Aplec de la Sardana* que's tingué d'aplaçar diferents cops per motiu de les passades circumstàncies.

Val més aixís.

Es una festa que està millor situada a la tardor que al pic de l'estiu.

Ara el temps fresqueja i dona ganes de saltar i ballar.

I així com així el «calor» del entusiasme patriòtic serà el mateix.

Durant el llantí Rosari de la Mercè, celebrat diumenge, els tramvies tingueren de suspendre el seu servei.

Ja veureu com no serà així el dia que'ns manifestem nosaltres.

I visca la llibertat, Bernat Xinxola!

En Francesc Cambó prepara un llibre parlant de la seva gestió en el Ministeri de Foment.

La veritat, llibre per llibre, tenim més fè en el llibre de l'opereta de don Emili Junoy.

I això que aquest no passa de *libreto*.

El nou diari *La Actualidad* diu que un civil matà un home d'un cop de culata.

I afegeix: «Seguidamente ingresó en el Hospital de Santa-Cruz».

Molt senyor meu: els morts no's porten al Hospital, sinó al Cementiri.

Si teniu el cabell malalt gasten

CAPILAR AMERICANO

Exit grandios contra la CAIGUDA DEL CABELL
Activa ràpidament la SORTIDA I CREIXEMENT
IMPEDINT IN TANTANIAMENT LA CAIGUDA.

Preu: 6'50
pessetes estolx

Se ven a totes les Perfumeries i Drogueries
DIPÓSIT GENERAL:
J. ICART, Claris, núm. 10.—BARCELONA

Antoni López
Impressor

Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, Interior
Telèfon 4115 A

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Óxidos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Rifas
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

VIDASS
telèto expil.
natteq. blusstron
a los señores médicos

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

EDEN CONCERT

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit

Mr. MANO Manipulador, nuevo
en Barcelona

LA GOYITA

Aplaudida estrella
de varietés

Muy pronto aparecerá el popular libro

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque enciclopedia de la vida práctica para 1920

El Año en la Mano es el libro indispensable a todas las clases sociales.—El Año en la Mano para 1920, será el más ameno e interesante de los doce años que lleva publicados

Pronto se pondrá a la venta

Los corresponsales que no tengan formulado el pedido, que lo hagan a la mayor brevedad, pues no respondemos que puedan servirse todos los pedidos.

Mapa de Europa

Con la rectificación de fronteras después
del Tratado de Paz

PRECIO

2'50 PESETAS

AVIAT

Els cent millors
contes còmics

Nova edició

DICCIONARI

Català-Castellà & Castellà-Català

per A. ROVIRA I VIRGILI

COMPOST EN PRESENCIA DELS DICCIONARIS PUBLICATS FINS AL DIA I DE
LES PRINCIPALS OBRES LITERÀRIES I FILOLÒGIQUES CATALANES, ESPE-
CIALMENT LES D'EN POMPEU FABRA, I ENRIQUIT AMB ALGUNS MILERS
DE MOTS QUE ENCARA NO S'HAVIEN CATALOGAT

Un tom relligat al pergami

Preu: 12 pessetes

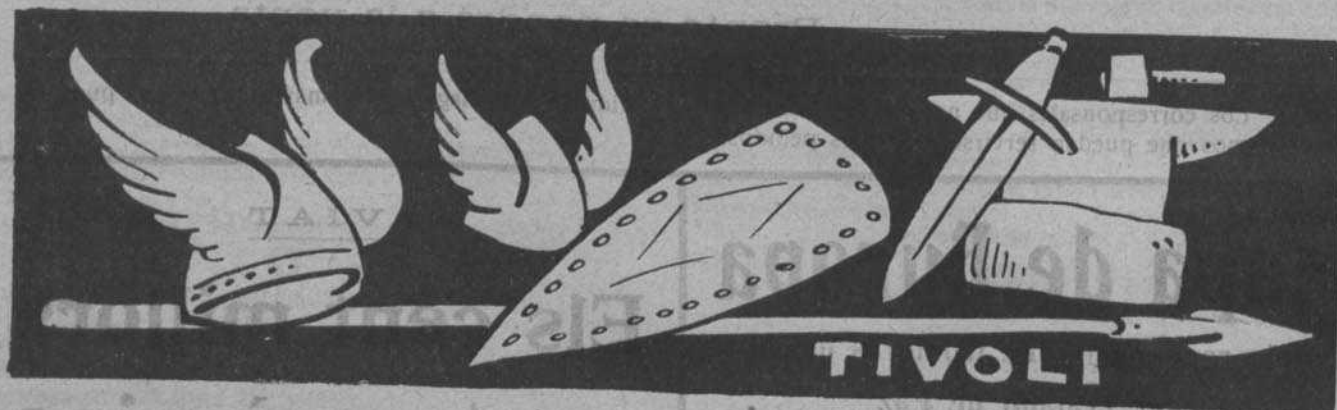
NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebuixes.

ELS TEATRES DE BARCELONA

ROMEA

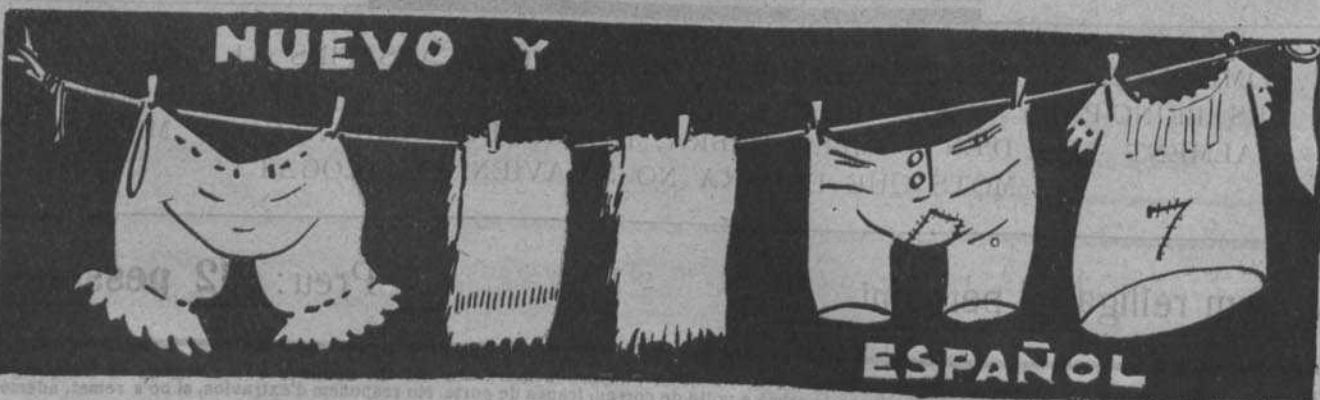
TIVOLI

APOLO

NUEVO Y

ESPAÑOL